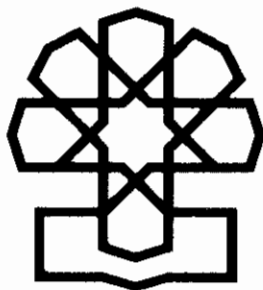

تسهیلات تکلیفی در لایحه بودجه
سال ۱۳۸۱ و همسنجی آن با قانون
برنامه سوم توسعه

درباره لایحه بودجه ۱۳۸۱ شماره ۱۸

معاونت پژوهشی
دفتر بررسی‌های اقتصادی

۱۸

شماره مسلسل

۶۳۳۸

دی ماه ۱۳۸۰

فهرست مطالب

۳	..... نکات برجسته
۵	..... مقدمه
۶	..... تسهیلات تکلیفی در قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
۲۱	..... مقایسه تطبیقی تبصره ۳ در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون بودجه سال ۱۳۸۰
۴۰	..... جمع بندی و نتیجه گیری
۴۲	..... پیشنهادها

نکات برجسته

* بند الف ماده ۸۴ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به محدود شدن «تسهیلات تکلیفی» اشاره دارد، در حالی که در بند «ج» تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱، «تسهیلات بانکی» محدود شده است.

* جهت گیری افزایش مانده تسهیلات تکلیفی سهم بخش خصوصی و تعاونی، اشتغال زایی است، درحالی که جهت گیری سهم بخش دولتی از تسهیلات تبصره ۳ تعیین نشده است.

* سقف تسهیلات طرح های خوداشتغالی از ۷ میلیون ریال به ۳۰ میلیون ریال در سال ۱۳۸۱ افزایش یافته است.

* تسهیلات اعطایی برای لوله کشی فاضلاب به ازای هر واحد مسکونی از ۵۰۰ هزار ریال در سال ۱۳۸۰ به ۲ میلیون ریال در سال ۱۳۸۱ افزایش یافته است.

* سرمایه دولت در «صندوق حمایت از فرصت های شغلی» و «صندوق تعاون» به منظور اعطای تسهیلات به طرح های زودبازده و اشتغال زا و افراد واجد شرایط افزایش یافته است.

* برخی بندهای مهم که در سال های گذشته در تبصره ۳ لوایح و قوانین بودجه درج می شد به شرح زیر از تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ حذف شده است:

- الزام بانک مرکزی به ارائه گزارش عملکرد تسهیلات این تبصره به

تفکیک بانک‌های عامل به مجلس شورای اسلامی.

- مجاز نبودن شرکت‌های دولتی نسبت به دریافت تسهیلات تکلیفی دیگر از سیستم بانکی به جز تسهیلات این تبصره و منوط بودن پرداخت تسهیلات مصوب به آن‌ها به بازپرداخت اقساط تسهیلات قبلی سررسید شده این شرکت‌ها.

- تعیین مهلت قانونی به منظور تهیه و ابلاغ آیین‌نامه اجرایی مربوط به نحوه استفاده از تسهیلات این تبصره.

مقدمه

پس از انقلاب اسلامی، با ملی شدن بانکها و افزایش نقش آنها در اعمال سیاست‌های پولی کشور و با این هدف که دولت بتواند به اهداف خود مبنی بر توسعه اقتصادی، گسترش عدالت اجتماعی، بهبود وضعیت مناطق محروم، افزایش اشتغال، افزایش تولید و... نزدیک شود، نظام بانکی مکلف شد در قالب برخی تبصره‌های قوانین بودجه سالانه تسهیلات ارزان قیمتی را به متقاضیان واجد شرایط موردنظر دولت اعطا کند.

اگرچه اعتبارات تکلیفی تا سال ۱۳۶۷ چندان چشمگیر نبود، اما پس از سال ۱۳۶۸ و آغاز دوران سازندگی و کافی نبودن منابع دولت برای دستیابی به اهداف موردنظر خود در برنامه‌های توسعه، رشد فزاینده‌ای داشت. به طوری که حجم تسهیلات تکلیفی در سال ۱۳۷۶ به ۲۲/۸ هزار میلیارد ریال رسید و در ۱۸ تبصره قانون بودجه آن سال نمود یافت. در سال ۱۳۷۷ و در یک اقدام مناسب از طرف دولت و مجلس محترم شورای اسلامی تمامی تبصره‌های تکلیفی نظام بانکی در قالب یک تبصره (تبصره ۳) در قانون بودجه ۱۳۷۷ ارائه شد که گامی در جهت شفاف کردن آمار و اطلاعات مربوط به تسهیلات تکلیفی به شمار می‌رفت. علاوه بر آن در سال‌های ۱۳۷۷ و ۱۳۷۸، تسهیلات تکلیفی در قوانین بودجه به تفکیک بخش‌های دولتی و غیردولتی و اهداف اعطایی تسهیلات ارائه شد؛ روندی که پس از آن در قوانین بودجه سال‌های ۱۳۷۹، ۱۳۸۰ و اخیراً در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ دنبال نشده است.

با توجه به این که مسئولان سیستم بانکی، اعطای تسهیلات تکلیفی را باری بر دوش سیستم بانکی و عاملی در جهت کاهش کارایی این سیستم عنوان می‌کردند، در قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و به تبع آن در قوانین بودجه سال‌های ۱۳۷۹، ۱۳۸۰ و اخیراً در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱، افزایش مانده تسهیلات تکلیفی طی سال‌های برنامه سوم محدود شد. اما به نظر می‌رسد توجه به سیستم تخصیص این تسهیلات به جای مصرف آن که موجب بروز مشکلات و دوری از اهداف سیاستگذاران و قانونگذاران می‌شود، می‌تواند دولت و مجلس را در تحقق اهداف مطلوب خود یاری کند.

تسهیلات تکلیفی در قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در ۱۷ ماده خود به تسهیلات تکلیفی اشاره کرده که مقایسه تطبیقی آن با تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ در جدول زیر آمده است:

جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون

برنامه سوم توسعه

لایحه بودجه سال ۱۳۸۱		قانون برنامه سوم	
شرح	بند و تبصره	بند	ماده
<p>ج- افزایش سقف مانده تسهیلات بانکی در سال ۱۳۸۱، با رعایت سایر تکالیف مصرح در برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران تا سقف چهار هزار و دوست میلیارد (۴/۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال مجاز است. از این افزایش مانده تسهیلات، سهم بخش دولتی سی درصد (۳۰٪) و سهم بخش تعاونی و خصوصی هفتاد درصد (۷۰٪) است.</p> <p>حداقل شصت و پنج (۶۵٪) سهم بخش‌های تعاونی و خصوصی برای اعطای تسهیلات با اهداف اشتغال‌زایی در مناطق توسعه نیافته و براساس شاخص‌هایی که با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و شورای عالی اشتغال به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید، بین استان‌ها توزیع می‌شود تا از طریق بانک‌های عامل در اختیار متقاضیان قرار گیرد. متقاضیان مذکور در دوران بهره‌برداری طرح‌ها، به کارگیری نیروهای جدید با اولویت بیکاران ثبت‌نام شده در مراکز کارایی و ادارات کل کار و امور اجتماعی را متعهد می‌شوند.</p>	ج تبصره ۳	<p>به دولت اجازه داده می‌شود به منظور ایجاد اشتغال در مناطق کم‌تر توسعه یافته:</p> <p>* قسمتی از سود تسهیلات اعطایی به سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و تعاونی‌ها و تعاونی‌های خدمات تولیدکنندگان و تعاونی‌های تولید روستایی، عشایری و بهره‌برداری از منابع طبیعی و طرح‌های خوداشتغالی را پرداخت کند.</p> <p>* تسهیلات اعطایی در قالب بودجه‌های سنواتی و آیین‌نامه‌های اجرایی آن‌ها باید طوری تقسیم شود که سهم مناطق کم‌تر توسعه یافته به نسبت شاخص بیکاری آن‌ها بیش‌تر باشد به صورتی که در پایان برنامه جبران کمبود اشتغال این مناطق شده باشد.</p>	۵۰

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون
برنامه سوم توسعه

لایحه بودجه سال ۱۳۸۱		قانون برنامه سوم	
شرح	بند و تبصره	بند	ماده
<p>به منظور حمایت از طرح‌های سرمایه‌گذاری اشتغال‌زای بخش خصوصی و تعاونی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی که طرح‌های مذکور در حوزه وظایف آنها اجرا می‌شود مجازند برای پرداخت بخشی از سود و کارمزد متعلق به طرح‌هایی که تسهیلات آنها از محل منابع بانکی تأمین شده است اعتبار لازم را از محل اعتبارات مندرج در برنامه کمک‌های فنی و اعتباری مربوط به خود با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا استان مربوط (حسب مورد) تأمین نمایند. دستگاه‌های ذی‌ربط موظف‌اند سیاست‌های حمایتی خود را در زمینه اعطای یارانه سود و کارمزد در زیربخش‌ها و فعالیت‌های مناطق مختلف ذی‌ربط به اطلاع عموم برسانند.</p> <p>ط - به دستگاه‌های اجرایی اجازه داده می‌شود اعتبارات پیش‌بینی شده در برنامه کمک‌های «فنی و اعتباری» و همچنین اعتباراتی را که در این قانون پیوسته‌های آن به منظور تحقق اهداف سرمایه‌گذاری در زمینه‌های اشتغال‌زا و توسعه فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی</p>	<p>«ه»، تبصره ۳</p> <p>«ط»، تبصره ۳</p>	(ادامه)	۵۰

ادامه جدول تطبيقى بندهاى تبصره ۳ لايحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون برنامه سوم توسعه

لايحه بودجه سال ۱۳۸۱		قانون برنامه سوم	
شرح	بند و تبصره	بند	ماده
<p>بخش‌هاى خصوصى و تعاونى به تصويب رسيده است براساس مبادله موافقتنامه با سازمان مديريت و برنامه ريزى کشور و طبق قراردادهاى منعقد شده با بانک‌هاى عامل، صندوق تعاون يا مؤسسات اعتبارى مورد تأييد بانک مرکزى جمهورى اسلامى ايران به صورت وجوه اداره شده به منظور اعطاي تسهيلات به متقاضيان اجرائى طرح‌هاى سرمايه‌گذارى اشتغال‌زاي بخش خصوصى و تعاونى مربوطه در اختيار بانک‌هاى عامل و مؤسسات مذکور قرار دهند. اين اعتبارات و همچنين ساير اعتباراتى که به صورت وجوه اداره شده مصرف مى‌شوند به هزينه قطعى منظور مى‌شوند.</p> <p>بانک‌هاى عامل و مؤسسات مذکور مکلف‌اند طبق قراردادهاى منعقد شده با دستگاه‌هاى اجرائى با افزودن منابع خود به اعتبارات موضوع اين بند و متناسب با مشارکت سرمايه‌گذاران، نسبت به اعطاي تسهيلات به متقاضيان واحد شرايط در چارچوب آيين‌نامه اجرائى اين بند، مشتمل بر تعيين سهم مناطق توسعه نيافته، اقدام نمايند. حداکثر تا بيست و پنج درصد (۲۵٪) از اعتبارات بودجه عمومى موضوع اين بند مى‌تواند به عنوان تفاوت سود و</p>	(ادامه)	(ادامه)	۵۰

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون برنامه سوم توسعه

لایحه بودجه سال ۱۳۸۱		قانون برنامه سوم	
شرح	بند و تبصره	بند	ماده
<p>کارمزد منظور شود. وجوه حاصل از بازپرداخت اقساط تسهیلات اعطایی سال ۱۳۸۱ و سال‌های قبل و سود متعلقه که از محل بودجه عمومی تأمین می‌شود به حساب مربوط واریز می‌شود تا مطابق آیین‌نامه‌ای که تصویب هیأت وزیران خواهد رسید مجدداً به اهداف اشتغال‌زایی اختصاص یابد. در صورت عدم انعقاد قرارداد عاملیت، توسط هر یک از دستگاه‌های اجرایی تا پایان آذر ماه ۱۳۸۱، اعتبار مربوط با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران به سایر دستگاه‌های اجرایی اختصاص خواهد یافت.</p>	(ادامه)		۵۰ (ادامه)
<p>شرکت‌های دولتی، مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای آزاد و مراکز علمی و کاربردی، نهادهای و شرکت‌های غیردولتی که در چارچوب این طرح، فعالیت می‌کنند، در صورت تأمین حداقل ۵۰٪ درصد اعتبارات مورد نیاز از منابع داخلی خود، می‌توانند از اعتبارات بند «الف» این تبصره، به صورت تسهیلات اعتباری، وجوه اداره شده، کمک سود تسهیلات بانکی، کمک‌های بلاعوض یا تلفیقی از آنها، استفاده کنند.</p>	ب تبصره ۱۳	دولت موظف است به منظور توسعه کمی و کیفی مهارت‌های فنی و حرفه‌ای نیروی کار و ارائه آموزش‌های متنوع مهارتی به گروه‌های مختلف، نسبت به اختصاص سهمیه‌ای خاص در پرداخت یارانه سود تسهیلات به سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و تعاونی در زمینه ایجاد آموزشگاه‌های آزاد فنی و حرفه‌ای اقدام کند.	۵۱

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون برنامه سوم توسعه

لایحه بودجه سال ۱۳۸۱		قانون برنامه سوم	
شرح	بند و تبصره	بند	ماده
<p>ل- مبلغ چهار هزار و پانصد میلیارد (۴/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال اعتبار منظور در ردیف ۵۰۳۶۱۰ قسمت چهارم این قانون تحت عنوان «وجوه اداره شده» برای اعطای تسهیلات بانکی به طرح‌های سرمایه‌گذاری اشتغال‌زای تولیدی، خدماتی، فرهنگی، هنری و آموزشی بخش خصوصی و تعاونی اختصاص می‌یابد.</p> <p>در دوران بهره‌برداری، به‌کارگیری نیروهای جدید، بیکاران ثبت نام شده در مراکز کارپایی و ادارات کل کار و امور اجتماعی در اولویت قرار دارند.</p> <p>بند «ه» به شرحی که گذشت.</p>	«ل» و «ه» تبصره ۳	<p>به دولت اجازه داده می‌شود در قالب لوائح بودجه سنواتی و از طریق وجوه اداره شده، تسهیلات متناسب با سهم متقاضیان سرمایه‌گذاری در طرح‌های اشتغال‌زا و صنایع کوچک و نیز قسمتی از سود و کارمزد تسهیلات مذکور را در قالب این قانون تأمین کند و همچنین بخشی از تسهیلات اعتباری سیستم بانکی باید برای حمایت از صنایع کوچک و اشتغال‌زا اختصاص یابد.</p>	۵۴
هنوز آیین‌نامه اجرایی ندارد.	وجود ندارد	<p>سه درصد (۳٪) از سپرده‌های قانونی بانک‌ها نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر مبنای درصد سال ۱۳۷۸ در اختیار بانک‌های کشاورزی، مسکن و صنعت و معدن (هر بانک یک درصد) قرار می‌گیرد تا صرف اعطای تسهیلات به طرح‌های کشاورزی و دامپروری، احداث ساختمان و مسکن، تکمیل طرح‌های صنعتی و معدنی بخش غیردولتی شود که ویژگی عمده آن‌ها اشتغال‌زایی است.</p>	۵۵

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون
برنامه سوم توسعه

لایحه بودجه سال ۱۳۸۱		قانون برنامه سوم	
شرح	بند و تبصره	بند	ماده
در حال تهیه و ابلاغ و اصلاح مجدد قانون و آیین نامه اجرایی تاریخ اصلاح قانون ۱۳۸۰/۹/۹		نظام بانکی کشور موظف است در طول سال‌های برنامه سوم به نحوی برنامه ریزی و اقدام نماید که همواره پس از کسر ذخایر قانونی و احتیاطی سپرده‌های قرض الحسنه که حداکثر از ۲۰ درصد آن تجاوز نمی‌کند، حداقل ۷۰ درصد بقیه را برای تهیه ابزار کار در اختیار کسانی قرار دهد که برای کارکردن امکان تهیه وسایل کار خود را ندارند. این تسهیلات به صورت وام بدون بهره بوده و کارمزد آن را شورای پول و اعتبار معین می‌کند. بیکاران ساکن در روستاها و زنان بیکار سرپرست خانوار و همچنین حرفه آموختگان بخش‌های فنی و حرفه‌ای دولتی و غیر دولتی از اولویت برخوردارند. مبلغ وام برای هر متقاضی حداکثر ده میلیون ریال معین می‌شود و بانک مرکزی موظف است مطابق آیین نامه اجرایی این ماده که آن را ظرف ۳ ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رساند براساس اصل اعتماد و اتخاذ ساده‌ترین شکل اخذ تعهد، ترتیب اعطای تسهیلات را به متقاضیان فقط برای یک بار بدهد و بازپرداخت وجوه وام داده شده را به نحوی معین کند که واقع بینانه و مطابق با شرایط اقتصادی وام گیرنده باشد.	۵۶

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون برنامه سوم توسعه

قانون برنامه سوم		لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	
ماده	بند	بند و تبصره	شرح
۵۷	در تمامی برنامه‌های اشتغال زایی و اعطای امتیازات و تسهیلات، اینثارگران در اولویت هستند و دولت موظف است حمایت‌های لازم را در حفظ و تثبیت موقعیت شغلی آنان اعمال نماید.	—	هنوز آیین‌نامه اجرایی ندارد
۶۷	به وزارتخانه‌های صنایع، معادن و فلزات، نیرو و نفت اجازه داده می‌شود حسب مورد به منظور سرمایه‌گذاری‌های مولد و اعطای کمک‌های مالی و فناوری برای ارتقای سطح طراحی، مهندسی ساخت تجهیزات، نمونه سازی ماشین آلات، مطالعات و عملیات اکتشافی و معدنی به طرح‌های مورد تأیید در بخش ذی ربط از محل بودجه عمومی در قالب وجوه اداره شده نزد بانک‌ها نسبت به تأمین تسهیلات اعتباری اقدام کرده و مابه التفاوت نرخ سود تسهیلات مذکور را پرداخت کنند. میزان وجوه اداره شده مذکور شامل اعتبار مربوط به پرداخت مابه التفاوت نرخ سود در قانون بودجه هر سال تعیین می‌گردد.	«الف» تبصره ۳ و بندهای «ه» و «ط» و «ل» تبصره ۳	به منظور تحقق اهداف برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، برای تأمین منابع مالی مورد نیاز برای سرمایه‌گذاری در زمینه‌های اشتغال‌زا، توسعه فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی در بخش‌های خصوصی و و تعاونی، صیانت از فرصت‌های شغلی موجود و توسعه اشتغال مولد و پایدار در بخش‌های مختلف اقتصادی، دولت موظف است تسهیلات بانکی، وجوه اداره شده و کمک‌های فنی و اعتباری منظور در این قانون را براساس ضوابطی که در آیین‌نامه‌های مربوطه مشخص خواهد شد به این امور اختصاص دهد. بندهای «ه» و «ط» و «ل» به شرحی که گذشت.

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون برنامه سوم توسعه

لایحه بودجه سال ۱۳۸۱		قانون برنامه سوم	
شرح	بند و تبصره	بند	ماده
به شرحی که گذشت.	بندهای «الف» و «ه» و «ط» و «ل» تبصره ۳	به شرکت‌های تابعه وزارتخانه‌های پست و تلگراف و تلفن صنایع معادن و فلزات، نیرو و نفت اجازه داده می‌شود به منظور اعطای کمک‌های مالی و فناوری برای ارتقای سطح طراحی، مهندسی ساخت تجهیزات، نمونه سازی ماشین آلات، مطالعات و عملیات اکتشافی به طرح‌های مورد تأیید مجامع عمومی از محل منابع داخلی در قالب وجوه اداره شده نزد بانک‌ها نسبت به تأمین تسهیلات اعتباری. اقدام کرده و مابه التفاوت نرخ سود را از منابع داخلی خود پرداخت کنند.	۶۸
ج- افزایش سقف مانده تسهیلات بانکی در سال ۱۳۸۱، رعایت سایر تکالیف مصرح در برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران تا سقف چهار هزار و دویست میلیارد (۴۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال مجاز است. از این افزایش مانده تسهیلات، سهم بخش دولتی سی درصد (۳۰٪) و سهم بخش تعاونی و خصوصی هفتاد درصد (۷۰٪) است. حداقل شصت و پنج (۶۵٪) سهم بخش‌های تعاونی و خصوصی برای اعطای تسهیلات با اهداف اشتغال‌زایی در مناطق توسعه نیافته براساس شاخص‌هایی که با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و شورای عالی اشتغال به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید، بین استان‌ها توزیع می‌شود تا از طریق بانک‌های عامل در اختیار متقاضیان قرار گیرد. متقاضیان مذکور در دوران بهره‌برداری طرح‌ها، به کارگیری نیروهای جدید با اولویت بیکاران ثبت‌نام شده در مراکز کاربایی و ادارات کل کار و امور اجتماعی را متعهد می‌شوند و بندهای «الف» و «ه» و «ط» و «ل» به شرحی که گذشت.	«ج» تبصره ۳ و بندهای «الف» و «ه» و «ط» و «ل»	الف) افزایش درمانده تسهیلات تکلیفی طی سال‌های برنامه سوم به طور متوسط سالانه ده درصد نسبت به ارقام مصوب سال ۱۳۷۸ کاهش یابد. ب) حمایت‌های دولت در اعطای تسهیلات اعتباری به بخش‌ها و فعالیت‌های مختلف به شکل پرداخت یارانه نرخ سود، اعتبارات ترجیحی و قبول تضمین بازپرداخت در چارچوب بودجه‌های سالانه انجام خواهد شد.	۸۴

**ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون
برنامه سوم توسعه**

لایحه بودجه سال ۱۳۸۱		قانون برنامه سوم	
شرح	بند و تبصره	بند	ماده
سیاست یکسان سازی نرخ ارز بخشی از اهداف مذکور در برنامه را تأمین می کند. تسهیلات پیش بینی شده نیز تنها از طریق تبصره های مذکور قابل تأمین است.	«الف» و «ه» و «ط» و «ل»	به منظور حمایت از تولیدات داخلی به دولت اجازه داده می شود بخشی از کالاهای اساسی که با ارز رسمی وارد می شود و امکان تولید آن در داخل وجود دارد را از داخل خریداری نموده و نسبت به فروش ارز صرفه جویی شده به قیمت واریزنامه ای اقدام و درآمد حاصل را به درآمد عمومی دولت واریز نماید. معادل وجوه واریزی فوق، برای تأمین اعتبار مورد نیاز جهت خرید کالای جایگزین از تولیدات داخلی و نیز پرداخت تمام با قسمتی از سود تسهیلات سرمایه گذاری به منظور افزایش تولید کالاهای مذکور در قالب لوایح بودجه سنواتی در اختیار دستگاه های اجرایی ذی ربط قرار خواهد گرفت.	۸۷
احکام تبصره های مذکور کاملاً عمومی است و برای اعطای تسهیلات پیش بینی شده به بخش کشاورزی الزامی ایجاد نمی کند.	«الف» و «ه» و «ط» و «ل»	به دولت اجازه داده می شود: الف) به منظور جلب منابع مالی بیش تر جهت سرمایه گذاری و تسریع در اجرای طرح های تأمین آب و خاک کشاورزی، شبکه های اصلی و فرعی آبیاری و زهکشی طرح های کوچک آبی و احیای قنوات و چشمه سارها، دام و طیور و دامپزشکی و شیلات، منابع	۱۰۶

**ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون
برنامه سوم توسعه**

لایحه بودجه سال ۱۳۸۱		قانون برنامه سوم	
شرح	بند و تبصره	بند	ماده
		<p>طبیعی (جنگل، مرتع و بیابان) آبخیزداری، نسوغانداری، زراعت و باغداری اعتبارات لازم را در بودجه‌های سالانه منظور و از طریق وزارتخانه ذی ربط در اختیار بانک کشاورزی قرار دهد. منابع پرداختی به بانک کشاورزی به هزینه قطعی منظور می‌شود. بانک کشاورزی موظف است از محل تلفیق منابع مذکور با منابع اعتباری سیستم بانکی و منابع حاصل از مشارکت تولیدکنندگان و بهره‌برداران بخش کشاورزی جهت سرمایه‌گذاری در طرح‌هایی که دارای توجیه فنی و اقتصادی هستند، در چارچوب مقررات، تسهیلات اعطا کند. در صورت لزوم بخشی از نیازهای اعتباری طرح‌های مذکور که از محل بودجه عمومی دولت تأمین می‌شود، می‌تواند به‌عنوان کمک بلاعوض تلفی گردد. عناوین و سهم حمایت دولت در قالب کمک بلاعوض و یارانه سود انتظاری در طرح‌های مشمول دریافت این کمک، توسط کمیته‌ای مرکب از وزارتخانه‌های ذی ربط و سازمان برنامه و بودجه تعیین خواهد شد. منابع دریافتی از بابت بازپرداخت اقساط تسهیلاتی که از محل بودجه عمومی تأمین شده است، مجدداً به روش فوق‌الذکر مورد استفاده قرار می‌گیرند.</p> <p>ب) به منظور تجهیز منابع برای سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی هر ساله بخشی از منابع خود را که در بودجه سالانه</p>	۱۰۶

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون برنامه سوم توسعه

قانون برنامه سوم		لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	
ماده	بند	بند و تبصره	شرح
۱۰۶	مشخص خواهد شد. از طریق دستگاه‌های ذی ربط به صورت کمک به صندوق‌های غیردولتی بخش کشاورزی و دامداری یا به صورت وجوه اداره شده در اختیار صندوق مذکور و بانک کشاورزی قرار دهد.		
ج)	در طول سال‌های برنامه سوم حداقل ۲۵ درصد از تسهیلات اعطایی کلیه بانک‌های کشور را با هماهنگی دستگاه‌های اجرایی ذی ربط به بخش کشاورزی و آب اختصاص دهد.		
۱۳۱	به سازمان حمل و نقل جاده‌ای و پایانه‌های کشور اجازه داده می‌شود به منظور کمک به تدارک ناوگان حمل و نقل جاده‌ای بین شهری و احداث پایانه‌های مسافری و باری و مجتمعات خدمات رفاهی بین راهی توسط بخش غیردولتی با اولویت تعاونی‌ها و ابتکارگران. از محل منابع داخلی در قالب وجوه اداره شده نزد بانک‌ها نسبت به تأمین تسهیلات اعتباری بانکی. اقدام کرده و مابه‌التفاوت نرخ سود را از منابع داخلی خود پرداخت کند. میزان وجوه اداره شده مذکور شامل اعتبار مربوط به پرداخت مابه‌التفاوت نرخ سود در بودجه سالانه سازمان مذکور تعیین می‌گردد.	«الف» و «ه» و «ط» و «ل»	احکام تبصره‌های مذکور کاملاً عمومی است و برای اعطای تسهیلات پیش‌بینی شده به بخش حمل و نقل جاده‌ای الزامی ایجاد نمی‌کند.

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون برنامه سوم توسعه

قانون برنامه سوم		لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	
ماده	بند	بند و تبصره	شرح
بند «الف» ماده ۱۳۷	به منظور تسریع در امر توسعه و عمران روستاها و توجه ویژه به بهبود معیشت روستاییان، دولت مکلف است نسبت به انجام موارد زیر طی دوران برنامه اقدام کند: - حمایت از مؤسسات غیر دولتی تأمین‌کننده اعتبارات از قبیل صندوق عمران و توسعه روستایی به منظور ارائه تسهیلات به روستاییان برای فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی - حمایت از سرمایه‌گذاری‌های خصوصی مردمی در محیط روستا با تأمین تسهیلات مناسب به ویژه برای سرمایه‌گذاری‌های اشتغال‌زا و پرداخت بخشی از سود تسهیلات اعطایی برای مناطق توسعه نیافته.	«الف» و «ه» و «ط» و «ل»	حکیم تبصره‌های عمومی است و تسهیلات ویژه‌ای پیش‌بینی نشده است.
بند «ج» ماده ۱۳۹	اعطای تسهیلات بانکی جهت خرید یا ساخت مسکن در خصوص خانواده معظم شهیدان، جانبازان ۲۵ درصد و به بالا و آزادگان با حداقل کارمزد و اقساط بلند مدت.	«ع» تبصره ۳	مبلغ تسهیلات بانکی به ازای هر واحد مسکونی برای خانواده معظم شهیدان، آزادگان و جانبازان برای شهرهای با بیش از یک میلیون نفر جمعیت تا پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و برای سایر شهرها تا چهل میلیون (۴۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال با کارمزد چهاردرصد (۴٪) است. در اجرای بند (د) ماده (۱۴۱) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، وزارت مسکن و شهرسازی موظف

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون
برنامه سوم توسعه

لایحه بودجه سال ۱۳۸۱		قانون برنامه سوم	
شرح	بند و تبصره	بند	ماده
<p>است نسبت به تأمین مسکن خانواده شهدا، آزادگان و جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر با استفاده از تسهیلات این تبصره و با تحویل زمین بر مبنای قیمت منطقه‌ای سال ۱۳۶۹ با هماهنگی بنیاد شهید انقلاب اسلامی، ستاد رسیدگی به امور آزادگان و سازمان جانبازان اقدام نماید. ضمناً همانند سنوات گذشته خانواده شهدا، آزادگان و جانبازان از پرداخت هزینه‌های آماده‌سازی معافاند و این هزینه بر عهده وزارت مسکن و شهرسازی است.</p> <p>جانبازان و آزادگان عضو تعاونی‌های مسکن نیروهای مسلح و همچنین خانواده شهدا و جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر ساکن روستاها می‌توانند با ارائه ضمانت لازم (سفته و تعهدنامه کتبی بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی) بدون ارائه سند ملکی تسهیلات بانکی مقرر در این بند را دریافت نمایند.</p>			

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون
برنامه سوم توسعه

لایحه بودجه سال ۱۳۸۱		قانون برنامه سوم	
شرح	بند و تبصره	بند	ماده
	وجود ندارد	وزارت کشور می‌تواند از محل منابع فرض الحسنه سیستم بانکی وام و در صورت عدم تکافو از محل سایر منابع بانکی تسهیلات مورد نیاز را به مالکان واحدهای مسکونی، تجاری، صنعتی، مدنی و کشاورزی خسارت دیده در مناطق سابق‌الذکر اعطا کند. مابه التفاوت سود و کارمزد تسهیلات اعطایی در لوایح بودجه سالانه منظور خواهد شد. دولت موظف است باز پرداخت تسهیلات اعطایی توسط سیستم بانکی را که در این بند پیش‌بینی شده است تضمین نماید.	بند «ب» ماده ۱۸۱

مقایسه تطبیقی تبصره ۳ در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون بودجه سال

۱۳۸۰

برخی بندهای تبصره ۳ قانون بودجه سال ۱۳۸۰ بدون تغییر و برخی بندها با اعمال تغییراتی تکرار شده‌اند. همچنین برخی بندهای تبصره ۳ قانون بودجه سال ۱۳۸۰ در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ حذف شده‌اند و برخی بندهای این تبصره در سال ۱۳۸۱، نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۰ جدید هستند.

بندهای «ب» و «و» بدون تغییر، از قانون بودجه سال ۱۳۸۰ در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ نیز تکرار شده‌اند.

بندهای «ج»، «د»، «ه»، «ز» و «ح» تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ بندهایی هستند که در قانون بودجه سال ۱۳۸۰ نیز وجود داشته‌اند ولی در لایحه سال ۱۳۸۱ تغییراتی در آنها اعمال شده است. بندهای «د» و «ف» بندهایی هستند که در سال ۱۳۸۰ در تبصره ۳ و سایر تبصره‌ها وجود نداشته‌اند و بندهای «ط»، «ی»، «ک» تبصره ۳ قانون بودجه سال ۱۳۸۰، در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ از این تبصره حذف شده‌اند. جدول‌های زیر مقایسه تطبیقی و میزان تغییرات بندهای تبصره ۳ را در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون بودجه سال ۱۳۸۰ به تفکیک نشان می‌دهند.

جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون

بودجه سال ۱۳۸۰

تغییرات	قانون بودجه سال ۱۳۸۰		لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	
	شرح	بند	شرح	بند
نوعی تفسیر شکلی است و به نوعی در بند الف تبصره ۱۱ و سایر تبصره‌های قانون بودجه ۱۳۸۰ آمده است	هر چند این بند به لحاظ شکلی جدید است اما به تنهایی خواسته جدیدی را دنبال نمی‌کند.	الف تبصره ۱۱	به منظور تحقق اهداف برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در جهت تأمین منابع مالی مورد نیاز برای سرمایه‌گذاری در زمینه‌های اشتغالزای، توسعه فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی در بخش‌های خصوصی و تعاونی، صیانت از فرصت‌های شغلی موجود و توسعه اشتغال مولد و پایدار در بخش‌های مختلف اقتصادی، دولت موظف است «تسهیلات بانکی»، «وجوه اداره شده» و «کمک‌های فنی و اعتباری» منظور در این قانون را براساس ضوابطی که در آیین‌نامه‌های مربوطه مشخص خواهد شد به این امور اختصاص دهد.	الف

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون بودجه سال ۱۳۸۰

تغییرات	قانون بودجه سال ۱۳۸۰		لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	
	شرح	بند	شرح	بند
بدون تغییر (فقط در متن سال ۱۳۸۰ به سال ۱۳۸۱ تغییر یافته است)	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است کل اعتبارات و تسهیلات ریالی سیستم بانکی را در سال ۱۳۸۰ و نسبت اعتبارات و تسهیلات بلند مدت به کوتاه مدت و اعتباری و تسهیلات نظام بانکی کشور را براساس میزان سپرده‌های جاری و سرمایه‌گذاری پس از کسر تعهدات و سپرده‌های قانونی به نحوی تنظیم و اجرا نماید که اهداف رشد اقتصادی و مهار تورم منظور در برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران تحقق یابد. نحوه توزیع اعتبارات و تسهیلات بین بخش‌های مختلف براساس پیشنهاد شورای پول و اعتبار تا پایان فروردین سال ۱۳۸۱ به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.	ب	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است کل اعتبارات و تسهیلات ریالی سیستم بانکی در سال ۱۳۸۱ و نسبت اعتبارات و تسهیلات بلند مدت به کوتاه مدت و برنامه‌های اعتباری و تسهیلات نظام بانکی کشور براساس میزان سپرده‌های جاری و سرمایه‌گذاری پس از کسر تعهدات و سپرده‌های قانونی به نحوی تنظیم و اجرا نماید که اهداف رشد اقتصادی و مهار تورم منظور در برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران تحقق یابد. نحوه توزیع اعتبارات و تسهیلات بین بخش‌های مختلف براساس پیشنهاد شورای پول و اعتبار تا پایان فروردین سال ۱۳۸۱ به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.	ب
	مختلف براساس پیشنهاد شورای پول و اعتبار تا پایان فروردین ماه ۱۳۸۰ به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. بانک‌ها موظف‌اند سهم اعلام شده از طرف دولت را بدون تعلل و در اسرع وقت به تدریج حداکثر تا دی ماه سال ۱۳۸۱ به طور کامل به طرح‌های مصوب اختصاص دهند.		بانک‌ها موظفند سهم اعلام شده از طرف دولت را بدون تعلل و در اسرع وقت به تدریج حداکثر تا دی ماه ۱۳۸۰ به طور کامل به طرح‌های مصوب اختصاص دهند.	

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون بودجه سال ۱۳۸۰

تغییرات	قانون بودجه سال ۱۳۸۰		لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	
	شرح	بند	شرح	بند
<p>۱. در سال ۱۳۸۰ افزایش سقف مانده تسهیلات افزایش سقف مانده تسهیلات تکلیفی تا سقف ۴۸۰۰ میلیارد ریال مجاز شده بود. در حالی که در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ افزایش تسهیلات بانکی تا سقف ۴۲۰۰ میلیارد ریال مجاز شده است.</p> <p>۲. چنانچه منظور از تسهیلات بانکی در این بند همان تسهیلات تکلیفی باشد. افزایش سقف مانده این تسهیلات در سال ۱۳۸۱، حدود ۱۲/۵ درصد نسبت به سال قبل محدودتر شده است.</p> <p>۳. افزایش سهم بخش‌های تعاونی و خصوصی برای اعطای تسهیلات با اهداف اشتغال‌زایی در مناطق توسعه نیافته از ۶۰</p>	<p>افزایش سقف مانده تسهیلات تکلیفی در سال ۱۳۸۰ با رعایت سایر تکالیف مصرح در برنامه‌های توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران تا سقف چهار هزار و هشتصد میلیارد ریال (۴,۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) مجاز است. از این افزایش مانده تسهیلات، سهم بخش دولتی سی درصد (۳۰٪) و سهم بخش تعاونی و خصوصی هفتاد درصد (۷۰٪) است.</p> <p>حداقل شصت درصد (۶۰٪) سهم بخش‌های تعاونی و خصوصی برای اعطای تسهیلات با اهداف اشتغال‌زایی در مناطق توسعه نیافته براساس شاخص‌های مهاجرت، استعدادها و ظرفیت‌های هر استان با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تأیید شورای عالی اشتغال و تصویب هیأت وزیران بین استان‌ها توزیع می‌شود تا از طریق بانک‌های عامل در اختیار متقاضیان قرار گیرد.</p> <p>بهره‌برداری طرح‌ها، به کارگیری نیروهای جدید با اولویت بیکاران ثبت شده در مراکز کارایی و ادارات کل کار و امور اجتماعی را متعهد می‌گردند. سهم بخش‌های مختلف اقتصادی در شهرستان‌ها و مناطق</p>	ج	ج	

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون
بودجه سال ۱۳۸۰

تغییرات	قانون بودجه سال ۱۳۸۰		لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	
	شرح	بند	شرح	بند
<p>درصد (در سال ۱۳۸۰) به ۶۵ درصد (در سال ۱۳۸۱). ۴. در سال ۱۳۸۱ سهم بخش‌های تعاونی و خصوصی برای اعطای تسهیلات با اهداف اشتغال‌زایی در مناطق توسعه نیافته براساس شاخصی که سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور پیشنهاد می‌کند، توزیع می‌شود. در حالی که در سال ۱۳۸۰، این تسهیلات براساس شاخص‌های مهاجرت، استعدادها و ظرفیت‌های هر استان با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی توزیع می‌شد.</p>	<p>توسعه نیافته در هر استان توسط شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان تعیین می‌شود.</p>		<p>توسعه نیافته (حسب مصوبه هیأت وزیران) در هر استان توسط شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان تعیین می‌گردد.</p>	ح

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون

بودجه سال ۱۳۸۰

تغییرات	قانون بودجه سال ۱۳۸۰		لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	
	شرح	بند	شرح	بند
افزایش سقف تسهیلات طرح‌های خوداشتغالی از هفت میلیون ریال در (۷,۰۰۰,۰۰۰) سال ۱۳۸۰ به سی میلیون ریال در سال ۱۳۸۱ (۳۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال	به دولت اجازه داده می‌شود بازپرداخت تمام یا قسمتی از تسهیلات بانکی موضوع این تبصره را تضمین و تعهد نماید و اعتبارات لازم برای پرداخت مانده مطالبات معوق وصول نشده را در لایحه بودجه سنوات آتی پیش‌بینی و منظور کند.	الف	بانک‌های عامل پس از تأیید توجیه اقتصادی طرح‌ها «به استثنای طرح‌های خوداشتغالی تا سقف سی میلیون (۳۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال و پرداخت تسهیلات موظف به پیگیری بازپرداخت تسهیلات اعطایی و انجام اقدامات قانونی برای وصول مانده مطالبات معوق لاوصول هستند و استفاده کنندگان از این تسهیلات مکلف به بازپرداخت به موقع مطالبات بانک‌ها هستند. به دولت اجازه داده می‌شود بازپرداخت تمام یا قسمتی از اصل و سود تسهیلات بانکی موضوع بند (ج) این تبصره را حسب قوانین و مقررات موضوعه یا شرایطی که تضمین آن‌ها ضروری تشخیص داده می‌شود تضمین نموده و اعتبار لازم جهت پرداخت مانده مطالبات معوق لاوصول این تسهیلات را در لایحه بودجه سنواتی منظور نماید. این تضمین نافی وظایف قانونی بانک‌های عامل نیست.	د

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون بودجه سال ۱۳۸۰

تغییرات	قانون بودجه سال ۱۳۸۰		لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	
	شرح	بند	شرح	بند
<p>۱- در سال ۱۳۸۰ به دستگاه‌های اجرایی اجازه داده شده بود حداکثر تا ۴۰ درصد سود کارمزد تسهیلات بخش غیردولتی این تبصره را از اعتبارات مندرج در برنامه‌های «کمک‌های فنی و اعتباری» را به تأمین قسمتی از سود و کارمزد تسهیلات بخش غیردولتی این تبصره حداکثر تا چهل درصد (۴۰٪) سود و کارمزد متعلقه اختصاص دهند.</p> <p>۲- دستگاه‌های ذی‌ربط در سال ۱۳۸۱ موظف به مورد سیاست‌های حمایتی خود در زمینه اعطای یارانه سود و فعالیت‌های مناطق مختلف شده‌اند.</p>	د	<p>۵ به منظور حمایت از طرح‌های سرمایه‌گذاری اشتغالزای بخش خصوصی و تعاونی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی که طرح‌های مذکور در حوزه وظایف آن‌ها اجرا می‌شود مجازند اعتبار لازم برای پرداخت بخشی از سود و کارمزد متعلقه به طرح‌هایی که تسهیلات آن‌ها از محل منابع بانکی تأمین شده است را از محل اعتبارات مندرج در برنامه کمک‌های فنی و اعتباری مربوط به خود یا هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا استان مربوطه (حسب مورد) تأمین نمایند. دستگاه‌های ذی‌ربط موظفند سیاست‌های حمایتی خود در زمینه اعطای یارانه سود و کارمزد در زیربخش‌ها و فعالیت‌های مناطق مختلف ذی‌ربط را به اطلاع عموم برسانند.</p>	و	<p>۶ سازمان‌های بازنشستگی کشوری و لشکری موظفند معادل تسهیلاتی که در قالب تبصره به نسبت (۲) و (۱) جهت پرداخت به بازنشستگان تحت پوشش آن‌ها اختصاص می‌یابد، از محل منابع خود تأمین و با کارمزد دوازده درصد (۱۲٪) پرداخت نمایند.</p>
بدون تغییر	سازمان‌های بازنشستگی کشوری و لشکری موظف‌اند معادل تسهیلاتی را که در قالب تبصره (۳) به نسبت (۲) و (۱) برای پرداخت به بازنشستگان تحت پوشش آن‌ها اختصاص می‌یابد، از محل منابع خود تأمین و با کارمزد دوازده درصد (۱۲٪) پرداخت نمایند.			

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون بودجه سال ۱۳۸۰

تغییرات	قانون بودجه سال ۱۳۸۰		لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	
	شرح	بند	شرح	بند
افزایش تعداد شمار اعضای خانواده معظم شهیدا، حائزان و آزادگان از ۲۰ هزار نفر در سال ۱۳۸۰ به ۲۵ هزار نفر در سال ۱۳۸۱ برای اعطای وام مسکن	نظام بانکی کشور مکلف است در سال ۱۳۸۰ به تعداد بیست هزار نفر از آزادگان، خانواده معظم شهیدا و جاننازان، بیست و پنج درصد (۲۵٪) و به بالا تسهیلات مسکن اعطا نماید	ح	نظام بانکی کشور مکلف است در سال ۱۳۸۱ به تعداد سی و پنج هزار نفر از آزادگان، خانواده معظم شهیدا و جاننازان بیست و پنج درصد (۲۵ درصد) و به بالا تسهیلات مسکن اعطا نماید.	ز
۱- افزایش تسهیلات به ازای هر واحد مسکونی برای لوله‌کشی گاز و فاضلاب از پانصد هزار ریال در سال ۱۳۸۰ به ۲ میلیون ریال در سال ۱۳۸۱.	در سال ۱۳۸۰ به منظور تسهیل و کمک به امور گازرسانی و لوله‌کشی گاز و فاضلاب داخل منازل به هر یک از متقاضیان معرفی شده از سوی شرکت ملی گاز ایران و شرکت‌های آب و فاضلاب به ازای هر واحد مسکونی به ترتیب مبلغ یک میلیون (۱.۰۰۰.۰۰۰) ریال و پانصد هزار (۵۰۰.۰۰۰) ریال به ازای هر انشعاب، تسهیلات با دوره بازپرداخت دو ساله از تسهیلات این تبصره تا سقف یکصد میلیارد ریال برای لوله‌کشی گاز و پنجاه میلیارد ریال برای لوله‌کشی فاضلاب اعطا خواهد شد.	ل	در سال ۱۳۸۱ به منظور تسهیل و کمک در امور گازرسانی و لوله‌کشی گاز و فاضلاب داخل منازل به هر یک از متقاضیان معرفی شده از سوی شرکت گاز استانی و شرکت‌های آب و فاضلاب به ازای هر واحد مسکونی به ترتیب مبلغ یک میلیون (۱.۰۰۰.۰۰۰) ریال و دو میلیون (۲.۰۰۰.۰۰۰) ریال به ازای هر انشعاب، تسهیلات با دوره بازپرداخت دو ساله از تسهیلات این تبصره تا سقف یکصد میلیارد (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال جهت لوله‌کشی گاز و پنجاه میلیارد (۵۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال جهت لوله‌کشی فاضلاب پرداخت خواهد شد.	ح

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون بودجه سال ۱۳۸۰

تغییرات	قانون بودجه سال ۱۳۸۰		لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	
	شرح	بند	شرح	بند
مطابق لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ در صورت عدم انعقاد قرارداد عاملیت فرهنگی در بخش‌های خصوصی و تعاونی. به دستگاه‌های اجرایی تا پایان آذر ماه ۱۳۸۱. اعتبار مربوط با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران به سایر دستگاه‌های اجرایی اختصاص خواهد یافت.	به منظور تأمین منابع مالی مورد نیاز برای سرمایه‌گذاری در زمینه‌های اشتغال‌زا و توسعه فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در بخش‌های خصوصی و تعاونی. به دستگاه‌های اجرایی اجازه داده می‌شود. اعتبارات پیش‌بینی شده در برنامه کمک‌های فنی و اعتباری و همچنین اعتباراتی راکه در قسمت چهارم بودجه سال ۱۳۸۰ کل کشور و پیوست‌های آن به منظور تحقق اهداف فوق به تصویب رسیده است... به صورت وجوه اداره شده در اختیار بانک‌های عامل و مؤسسات مذکور قرار دهند. این اعتبارات و همچنین اعتباراتی که به صورت وجوه اداره شده مصرف می‌شوند به هزینه قطعی منظور می‌شوند... حداکثر تا ۲۵ درصد از اعتبارات بودجه عمومی این تبصره می‌تواند به عنوان کمک بلاعوض یا تفاوت سود کارمزد منظور شود.	الف تبصره ۱۱	به دستگاه‌های اجرایی اجازه داده می‌شود اعتبارات پیش‌بینی شده در برنامه «کمک‌های فنی و اعتباری» و همچنین اعتباراتی که در این قانون و پیوست‌های آن به منظور تحقق اهداف سرمایه‌گذاری در زمینه‌های اشتغال‌زا و توسعه فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بخش‌های خصوصی و تعاونی به تصویب رسیده است براساس ماده موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و طبق قراردادهای منعقد بانک‌های عامل، صندوق تعاون با مؤسسات اعتباری مورد تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به صورت وجوه اداره شده جهت اعطای تسهیلات به متقاضیان اجرایی طرح‌های سرمایه‌گذاری اشتغال‌زای بخش خصوصی و تعاونی مربوطه در اختیار بانک‌های عامل و مؤسسات مذکور قرار دهند. این اعتبارات و همچنین سایر اعتبارات که به صورت وجوه اداره شده مصرف می‌شوند به هزینه قطعی منظور می‌گردد. بانک‌های	ط

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون
بودجه سال ۱۳۸۰

تغییرات	قانون بودجه سال ۱۳۸۰		لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	
	شرح	بند	شرح	بند
			عامل و مؤسسات مذکور مکلفند طبق قراردادهای منعقدہ با دستگاههای اجرایی با افزودن منابع خود به اعتبارات موضوع این بند و متناسب با مشارکت سرمایه گذاران، نسبت به اعطای تسهیلات به متقاضیان واجد شرایط در چارچوب آیین نامه اجرایی این بند مشتمل بر تعیین سهم مناطق توسعه نیافته اقدام نمایند. حداکثر تا بیست و پنج درصد (۲۵٪) از اعتبارات بودجه عمومی موضوع این بند می تواند به عنوان تفاوت سود و کارمزد منظور گردد. وجوه حاصل از بازپرداخت اقساط تسهیلات اعطایی در سال ۱۳۸۱ و سال های قبل و سود متعلقه که از محل بودجه عمومی تأمین می گردد به حساب مربوط واریز یا مطابق آیین نامه ای که به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید مجدداً جهت اهداف اشتغال زایی اختصاص یابد. در صورت عدم انعقاد قرارداد عاملیت توسط هر یک از دستگاه های اجرایی تا پایان آذر ماه ۱۳۸۱، اعتبار مربوط با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران به سایر دستگاه های اجرایی اختصاص خواهد یافت.	ادامه ط

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون بودجه سال ۱۳۸۰

تغییرات	قانون بودجه سال ۱۳۸۰		لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	
	شرح	بند	شرح	بند
رقم اختصاص داده شده به وام خود اشتغال زایی از پانزده میلیون ریال به سی میلیون ریال افزایش یافته است	۱۱۲۵۱۱ اعتبار منظور شده در ردیف ۱۱۲۵۱۱ این قانون به عنوان افزایش سرمایه دولت در اختیار صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی قرار می‌گیرد تا براساس مفاد آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارت کار و امور اجتماعی و تأیید شورای عالی اشتغال به تصویب هیأت وزیران می‌رسد برای اجرای طرح‌های زود بازده خود اشتغال‌زایی تا میزان ۱۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال برای هر فرصت شغلی. به عنوان تسهیلات در اختیار متقاضیان واجد شرایط قرار گیرد.	تبصره ۱۱	اعتبار منظور شده در ردیف ۱۱۲۵۱۱ این قانون به عنوان افزایش سرمایه دولت در صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی برای اعطای تسهیلات به طرح‌های زودبازده اشتغال‌زا و خوداشتغالی تا سقف سرانه سی میلیون (۳۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال در اختیار صندوق مذکور قرار می‌گیرد.	۵
ندارد	اعتبار منظور شده در ردیف ۵۰۳۵۱۵ قسمت چهارم این قانون به منظور افزایش سرمایه دولت در اختیار صندوق تعاون قرار می‌گیرد تا براساس مقررات ذی‌ربط جهت ارائه تسهیلات به متقاضیان واجد شرایط اقدام شود.	ج تبصره ۱۱	اعتبار منظور شده در ردیف ۵۰۳۵۱۵ قسمت چهارم این قانون به منظور افزایش سرمایه دولت در اختیار صندوق تعاون قرار می‌گیرد تا براساس مقررات ذی‌ربط جهت ارائه تسهیلات به متقاضیان واجد شرایط داده شود.	ک
لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ طرح‌های خدماتی، فرهنگی و هنری و آموزشی بخش خصوصی و تعاونی را در برمی‌گیرد.	تا مبلغ ۴/۵۰۰ میلیارد ریال به صورت وجوه اداره شده برای اجرای طرح‌های تولیدی از طریق بانک‌های عامل و با اولویت استان‌های با شاخص نرخ بیکاری و مهاجر فرست بالاتر.	قسمت دوم بند ب تبصره ۲۹	مبلغ چهارهزار و پانصد میلیارد (۴,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اعتبار منظور در ردیف ۵۰۳۶۱۰ قسمت چهارم این قانون تحت عنوان «وجوه اداره شده» برای اعطای تسهیلات بانکی به طرح‌های سرمایه‌گذاری اشتغال‌زایی تولیدی، خدماتی، فرهنگی، هنری و آموزشی بخش خصوصی و تعاونی اختصاص می‌یابد. در دوران بهره‌برداری، به کارگیری نیروهای جدید بیکاران ثبت نام شده در مراکز کارزایی و ادارات کل کار و امور اجتماعی در اولویت می‌باشند.	ل

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون بودجه سال ۱۳۸۰

تغییرات	قانون بودجه سال ۱۳۸۰		لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	
	شرح	بند	شرح	بند
در لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ کلیه دستگاه‌های مشمول این تبصره موظف شده بودند گزارش عملکرد خود را در فواصل چهار ماهه به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارسال دارند.	کلیه سازمان‌ها و نهادهای حمایتی که در قانون بودجه سال ۱۳۸۰ کل کشور برای توسعه اشتغال خانوارهای تحت پوشش آن‌ها اعتباراتی پیش‌بینی شده است ضمن امکان استفاده از تسهیلات مذکور در بندهای این تبصره موظفند در چارچوب سیاست‌های شورای عالی اشتغال و براساس موافقتنامه متبادله با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اقدام نمایند.	د تبصره ۱۱	کلیه سازمان‌ها و نهادهایی که در قانون بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور برای توسعه اشتغال خانوارهای تحت پوشش آن‌ها اعتباراتی پیش‌بینی شده است ضمن امکان استفاده از تسهیلات مذکور در بندهای این تبصره موظفند در چارچوب سیاست‌های شورای عالی اشتغال و براساس موافقتنامه متبادله با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اقدام نمایند.	۴
تغییری ندارد	دولت موظف است تسهیلات مورد نیاز برای استمرار برنامه خودکفایی کشور در تولید گوشت قرمز و پودر ماهی را که توسط وزارت جهاد کشاورزی ارائه شده است حداقل به میزان تسهیلات بند «ح» و «د» تبصره (۲۸) قانون بودجه سال ۱۳۷۷ کل کشور از محل تبصره (۳) این قانون تخصیص دهد.	د تبصره ۲۸	دولت موظف است تسهیلات مورد نیاز برای استمرار برنامه خودکفایی کشور در تولید گوشت قرمز و پودر ماهی که توسط وزارت جهاد کشاورزی ارائه گردیده است را حداقل به میزان تسهیلات بند «ح» و «د» تبصره ۲۸ قانون بودجه سال ۱۳۷۷ کل کشور اختصاص دهد.	ن

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون
بودجه سال ۱۳۸۰

تغییرات	قانون بودجه سال ۱۳۸۰		لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	
	شرح	بند	شرح	بند
دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و اعتبارات مربوطه در قانون بودجه ۱۳۸۰ تصریح شده‌اند. به علاوه در لایحه بودجه ۱۳۸۱ کشاورزان از آورده شخصی معاف شده‌اند.	وزارت نفت و وزارت نیرو مکلفانند به ترتیب نسبت به کمک به بانک کشاورزی برای برقی کردن چاه‌های کشاورزی به مبلغ ۱/۸۰ میلیارد ریال بابت بارانه. وام‌های موضوع قانون تسریع در برقی کردن چاه‌های کشاورزی مصوب ۱۳۷۸/۳/۱۹ و ایجاد شبکه برق روستایی و توسعه برق روستایی به مبلغ ۵۰ میلیارد ریال از محل منابع داخلی شرکت‌های ذی‌ربط اقدام نمایند. آیین‌نامه اجرایی این بند توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت نیرو و وزارت نفت تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.	۵ تبصره ۲۷	دولت مکلف است در خصوص بهینه‌سازی مصرف انرژی به کشاورزانی که در جهت برقی کردن موتور پمپ خود اقدام نموده‌اند از طریق بانک کشاورزی تسهیلات لازم را بدون مطالبه آورده شخصی در اختیارشان قرار دهد.	س

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون بودجه سال ۱۳۸۰

تغییرات	قانون بودجه سال ۱۳۸۰		لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	
	شرح	بند	شرح	بند
بدون تغییر	<p>مبلغ تسهیلات بانکی به ازاء هر واحد مسکونی برای خانواده‌های معظم شهیدان و جانبازان در شهرهای با بیش از یک میلیون نفر جمعیت تا ۵۰ میلیون ریال و برای سایر شهرها تا ۴۰ میلیون ریال با کارمزد ۷٪ است. در اجرای بند «د» ماده ۱۴۱ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، وزارت مسکن و شهرسازی موظف است نسبت به تأمین مسکن خانواده شهیدان، آزادگان و جانبازان ۲۵٪ و بالاتر با استفاده از تسهیلات این نصیره و تحویل زمین بر مبنای قیمت منطقه‌ای سال ۱۳۶۹ با هماهنگی بنیاد شهید انقلاب اسلامی... بدون ارائه سند ملکی، تسهیلات بانکی مقرر در این بند را دریافت نمایند.</p>	الف تبصره ۴۵	<p>مبلغ تسهیلات بانکی به ازاء هر واحد مسکونی برای خانواده معظم شهیدان، آزادگان و جانبازان برای شهرهایی با بیش از یک میلیون نفر جمعیت تا پنجاه میلیون (۵۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال و برای سایر شهرها تا چهل میلیون (۴۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال با کارمزد چهار درصد (۴٪) است.</p> <p>در اجرای بند «د» ماده (۱۴۱) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، وزارت مسکن و شهرسازی موظف است نسبت به تأمین مسکن خانواده شهیدان، آزادگان و جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر با استفاده از تسهیلات این نصیره و با تحویل زمین بر مبنای قیمت منطقه‌ای سال ۱۳۶۹ با هماهنگی بنیاد شهید انقلاب اسلامی، سند رسیدگی به امور آزادگان و سازمان جانبازان اقدام نماید. ضمناً همانند سنوات گذشته خانواده شهیدان، آزادگان و جانبازان از پرداخت هزینه‌های آماده‌سازی معاف و این هزینه بر عهده وزارت مسکن و شهرسازی است. جانبازان و آزادگان عضو تعاونی‌های مسکن نیروهای مسلح و همچنین خانواده شهیدان و جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر ساکن روستاها می‌توانند با ارائه ضمانت لازم (سفته و تعهدنامه کتبی بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی) بدون ارائه سند ملکی تسهیلات بانکی مقرر در این بند را دریافت نمایند.</p>	ع

ادامه جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون
بودجه سال ۱۳۸۰

تغییرات	قانون بودجه سال ۱۳۸۰		لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	
	شرح	بند	شرح	بند
جدید	—		<p>ف به منظور تسریع در عملیات اجرایی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی از طریق جلب مشارکت بخش غیردولتی به دستگاه‌های اجرایی طرح‌های مندرج در پیوست شماره (۱) این قانون اجازه داده می‌شود با رعایت اهداف قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نسبت به انعقاد قرارداد اجرایی از طریق مناقصه با استفاده از تسهیلات مالی داخلی (فاینانس داخلی) ارزی و ریالی اقدام نمایند. تضمین بازپرداخت اصل و سود این تسهیلات بنا به پیشنهاد دستگاه، تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور حسب مورد به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.</p>	

جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون بودجه سال ۱۳۸۰

تغییرات	قانون بودجه سال ۱۳۸۰		لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	
	شرح	بند	شرح	بند
بدون تغییر	دولت مکلف است ۱۰٪ سود و کارمزد تسهیلات بانکی حاصل از اجرای قانون تأمین مسکن فرهنگیان و کارکنان آموزش و پرورش مصوب ۱۳۶۸/۲/۱۳ را در مورد کلیه تسهیلاتی که از تاریخ تصویب این قانون پرداخت خواهد شد و یا در سال ۱۳۸۰ پرداخت می‌شود با رعایت ضوابط الگوی مصرف مسکن پرداخت نماید. مربیان فنی و حرفه‌ای وابسته به وزارت کار و امور اجتماعی و مربیان هنرستان در سال ۱۳۸۰ مشمول مزایای قانون مذکور می‌شوند.	تبصره ۸	دولت مکلف است ده درصد (۱۰٪) سود و کارمزد تسهیلات بانکی حاصل از اجرای قانون تأمین مسکن فرهنگیان و کارکنان آموزش و پرورش مصوب ۱۳۶۸/۲/۱۳ در مورد کلیه تسهیلاتی که از تاریخ تصویب این قانون پرداخت خواهد شد یا در سال ۱۳۸۱ پرداخت می‌شود با رعایت ضوابط الگوی مصرف مسکن را پرداخت نماید. مربیان فنی و حرفه‌ای وابسته به وزارت کار و امور اجتماعی و مربیان هنرستان‌ها در سال ۱۳۸۱ مشمول مزایای قانون مذکور می‌گردند.	ص
	بانک‌های عامل موظف‌اند بدون اخذ وثیقه و سپرده اولیه و صرفاً براساس تأیید و معرفی آموزش و پرورش منطقه، وام مسکن مورد نیاز معلمان مقیم روستا و مناطق عشایری و شهرهای زیر ده هزار نفر را پرداخت نمایند. سقف تسهیلات بانکی احداث یا خرید مسکن معلمان موضوع تبصره (۱) ماده واحده قانون تأمین مسکن فرهنگیان و کارکنان آموزش و پرورش مصوب ۱۳۶۸/۲/۱۳ در سال ۱۳۸۱ مبلغ سی میلیون (۳۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تعیین می‌شود.		بانک‌های عامل موظفند بدون اخذ وثیقه و سپرده اولیه و صرفاً براساس تأیید و معرفی آموزش و پرورش منطقه، وام مسکن مورد نیاز معلمان مقیم روستا و مناطق عشایری و شهرهای زیر ده هزار نفر را پرداخت نمایند. سقف تسهیلات بانکی احداث یا خرید مسکن معلمان موضوع تبصره (۱) ماده واحده قانون تأمین مسکن فرهنگیان و کارکنان آموزش و پرورش مصوب ۱۳۶۸/۲/۱۳ در سال ۱۳۸۰ مبلغ سی میلیون (۳۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تعیین می‌شود.	

جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون
بودجه سال ۱۳۸۰

تغییرات	قانون بودجه سال ۱۳۸۰		لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	
	شرح	بند	شرح	بند
در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ حذف شده است.	شرکت‌های دولتی تحت هیچ عنوان مجاز نیستند بجز سهم مذکور در این تبصره، از نظام بانکی کشور تسهیلات تکلیفی دیگری دریافت کنند و پرداخت تسهیلات مصوب سال ۱۳۸۰ هم منوط به بازپرداخت اقساط تسهیلات قبلی سررسید شده آن‌ها است. تعاونی‌هایی که هفتاد درصد (۷۰٪) اعضای آن‌ها را اینبارگران شامل «رزمندگان، آزادگان، جانبازان و خانواده‌های معظم شهیدان، فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، زبان، مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور، عشایر با افراد ساکن در مناطق توسعه نیافته کشور و روستاهای مرزی تشکیل می‌دهند با تأیید نهادهای ذی‌ربط در جهت استفاده از تسهیلات این تبصره، از پرداخت تمام سهام آورده معاف هستند.	۵	—	
	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است از طریق دفتر همکاری‌های فناوری ریاست جمهوری به منظور ایجاد اشتغال مولد جهت متخصصین فارغ‌التحصیل ممتاز دانشگاه‌ها و جلوگیری از فرار مغزها مبلغ یکصد میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تسهیلات موضوع این تبصره را با معافیت سهم آورده منظور کند.			
	اینبارگران فارغ‌التحصیل شامل رزمندگان، آزادگان، جانبازان و خانواده معظم شهیدان در اولویت هستند.			

جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون بودجه سال ۱۳۸۰

تغییرات	قانون بودجه سال ۱۳۸۰		لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	
	شرح	بند	شرح	بند
در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ حذف شده است.	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است هر سه ماه یک بار گزارش عملکرد این تبصره را به تفکیک بانکهای عامل به کمیسیونهای برنامه و بودجه و محاسبات و اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه دهد.	ز	_____	
در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ حذف شده است.	به منظور ایجاد اشتغال مولد و تشویق بخش غیردولتی به سرمایه گذاری در امر تولید و انتقال صنایع و صنوف مزاحم، با اولویت طرحهای مشترک دستگاهها با سازمان ملی جوانان، به دستگاههای اجرایی اجازه داده می شود براساس آیین نامه ای که به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید حداکثر معادل ده درصد (۱۰٪) از اعتبارات طرحهای عمرانی سال ۱۳۸۰ خود را با تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به پرداخت قسمتی از سود و کارمزد تسهیلات بانکی پرداخت شده و کمک به عملیات زیربنایی سرمایه گذاریهای بخش غیردولتی با وجوه اداره شده اختصاص دهند.	ط	_____	

جدول تطبیقی بندهای تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و قانون بودجه سال ۱۳۸۰

تغییرات	قانون بودجه سال ۱۳۸۰		لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	
	شرح	بند	شرح	بند
مطابق حکم عمومی تبصره ۲۳ در لایحه ۱۳۸۱ مهلت تهیه و تصویب آیین‌نامه اجرایی از ۲ ماه در قانون بودجه ۱۳۸۰ به یک ماه در لایحه بودجه ۱۳۸۱ تغییر کرده است.	آیین‌نامه اجرایی مربوط به نحوه استفاده از تسهیلات این تبصره، شامل میزان تعهد دولت، سهم بخش‌های دولتی و خصوصی، تفکیک سرمایه‌گذاری و سرمایه در گردش سهم هر استان، تعیین نهاد تأیید کننده نوجیه فنی و اقتصادی و مرجع تصویب آن با اولویت جوانان در استفاده از تسهیلات، حداکثر ظرف مدت دو ماه از تاریخ ابلاغ این قانون حسب پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، وزارت تعاون و سازمان ملی جوانان با هماهنگی وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. سهم هر شهرستان براساس شاخص‌های بند «ج» این تبصره به تصویب شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان خواهد رسید.	ی	آیین‌نامه اجرایی این قانون از جمله موارد مندرج در جدول ذیل حداکثر تا پایان فروردین ماه سال ۱۳۸۱ به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید و دستگاه‌های اجرایی موظفند گزارشات مربوط به انجام احکام مندرج در تبصره‌ها را حسب مورد به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و به کمیسیون‌های ذی‌ربط مجلس شورای اسلامی در مقاطع چهار ماهه ارائه نمایند.	تبصره ۲۳
در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ حذف شده است.	ملغ یکصد میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از تسهیلات خود اشتغالی موضوع این تبصره به نسبت هشتاد درصد (۸۰٪) و بیست درصد (۲۰٪) به مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور اختصاص می‌یابد تا با معرفی مستقیم دستگاه‌های مزبور به بانک عامل پرداخت شود. مددجویان تحت پوشش دستگاه‌های مذکور در این بند از پرداخت تمام یا قسمتی از سهم آورده معاف خواهند بود.	ک	—	

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

۱. در تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱، بند ۲ از تبصره ۳ قانون بودجه سال ۱۳۸۰ بدون تغییر و ۵ بند، با اعمال برخی تغییرات، مجدداً درج شده است. همچنین بند ۳ از تبصره ۳ قانون مذکور در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ حذف شده و ۲ بند جدید به آن اضافه شده است.

۲. بند «الف» ماده ۸۴ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به کاهش سالانه (به طور متوسط) ده درصد افزایش سقف مانده تسهیلات تکلیفی» اشاره دارد. در حالی که در بند «ج» تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱، افزایش سقف مانده «تسهیلات بانکی» محدود شده است. اگر منظور این بند محدود کردن افزایش سقف تسهیلات تکلیفی بوده باشد، باز هم محدودیت اعمال شده بیش از ارقام موردنظر برنامه سوم توسعه است.

۳. سهم بخش‌های دولتی و خصوصی از افزایش مانده تسهیلات در سال ۱۳۸۱ به ترتیب ۳۰ درصد و ۷۰ درصد تعیین شده است و حداقل ۶۵ درصد از سهم بخش‌های تعاونی و خصوصی برای اعطای تسهیلات معطوف به اشتغال‌زایی در مناطق توسعه نیافته توزیع می‌شود، در حالی که جهت‌گیری سهم بخش دولتی از افزایش مانده تسهیلات تکلیفی معین نشده است.

۴. سقف تسهیلات طرح‌های خود اشتغالی از هفت میلیون ریال در سال ۱۳۸۰ به سی میلیون ریال در سال ۱۳۸۱ افزایش یافته است.

۵. برخلاف تبصره ۳ قانون بودجه سال ۱۳۸۰، در تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱، سقف اعتبار لازم برای پرداخت بخشی از سود و کارمزد متعلق به طرح‌هایی که تسهیلات آن‌ها از محل منابع بانکی تأمین می‌شود، تعیین نشده است.

۶. تعداد اعضای خانواده‌های معظم شهدا، آزادگان و جانبازان ۲۵ درصد به بالا که نظام بانکی مکلف است به آن‌ها تسهیلات مسکن با کارمزد ۴ درصد اعطا نماید، از ۲۰ هزار نفر در سال ۱۳۸۰ به ۳۵ هزار نفر در سال ۱۳۸۱ افزایش یافته است.

۷. تسهیلات اعطایی برای لوله‌کشی فاضلاب به ازای هر واحد مسکونی از ۵۰۰ هزار ریال در سال ۱۳۸۰ به ۲ میلیون ریال در سال ۱۳۸۱ افزایش یافته است.

۸. سرمایه دولت در صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی برای اعطای تسهیلات به طرح‌های زودبازده و اشتغال‌زا و خود اشتغالی تا سقف سرانه ۳۰ میلیون ریال، به میزان اعتبار منظور شده در ردیف ۱۱۲۵۱۱ افزایش یافته است.

۹. سرمایه دولت در صندوق تعاون به منظور ارائه تسهیلات به متقاضیان واجد شرایط به میزان اعتبار منظور شده در ردیف ۵۰۳۵۱۵ قسمت چهارم، افزایش یافته است.

۱۰. مبلغ ۴۵۰۰ میلیارد ریال اعتبار منظور در ردیف ۵۰۳۶۱۰ تحت عنوان «وجوه اداره شده» برای اعطای تسهیلات بانکی به طرح‌های سرمایه‌گذاری اشتغال‌زای تولیدی، خدماتی، فرهنگی، هنری و آموزشی

بخش خصوصی و تعاونی اختصاص یافته است و در دوران بهره‌برداری، به کارگیری نیروهای جدید، بیکاران ثبت نام شده در مراکز کارابی و ادارات کل کار و امور اجتماعی در اولویت هستند.

۱۱. تسهیلات لازم بدون مطالبه آورده شخصی، از طریق بانک کشاورزی در اختیار کشاورزانی قرار می‌گیرد که موتور پمپ خود را برقی کرده‌اند.

۱۲. برخی بندهای مهم که در سال‌های گذشته در تبصره ۳ قوانین بودجه درج می‌شد به شرح زیر از تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ حذف شده‌اند:

* الزام بانک مرکزی به ارائه گزارش عملکرد تسهیلات این تبصره به تفکیک بانک‌های عامل به مجلس محترم شورای اسلامی.

* مجاز نبودن شرکت‌های دولتی به دریافت تسهیلات تکلیفی دیگر از سیستم بانکی بجز تسهیلات این تبصره و منوط بودن پرداخت تسهیلات مصوب به آن‌ها به بازپرداخت اقساط تسهیلات قبلی سررسیده شده این شرکت‌ها.

* تعیین مهلت قانونی به منظور تهیه و ابلاغ آیین‌نامه اجرایی مربوط به نحوه استفاده از تسهیلات این تبصره.

پیشنهادها

۱. تعیین شیوه‌های نظارتی صحیح و کارآمد و بازنگری فرایند تخصیص اعطای تسهیلات تبصره ۳ به منظور تحقق اهداف مورد نظر، ضروری است.

۲. همان‌گونه که در بند «ج» تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ جهت‌گیری اعطای تسهیلات سهم بخش خصوصی و تعاونی (اشتغال‌زایی) تعیین شده است، جهت‌گیری سهم بخش دولتی از افزایش مانده تسهیلات تعیین و درج شود.

۳. عبارت «تسهیلات بانکی» در بند «ج» تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ به «تسهیلات تکلیفی» تغییر یابد.

۴. به دلیل ارتباط موضوع‌های بندهای «ز» و «ع» تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱، این دو بند در هم ادغام و به صورت بند واحدی ارائه شود.

۵. براساس لوایح و قوانین بودجه سال‌های گذشته، بانک مرکزی موظف می‌شد گزارش عملکرد این تبصره را به مجلس شورای اسلامی ارائه دهد. در حالی که در تبصره ۳ لایحه بودجه، بند مربوط به ارائه گزارش عملکرد حذف شده است و پیشنهاد می‌شود بند زیر به تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ اضافه شود:

«- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است هر سه ماه یک بار گزارش عملکرد این تبصره را به تفکیک بانک‌های عامل به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه دهد.»

۶. به منظور تسریع در اعطای تسهیلات و جذب آن و در نهایت تحقق اهداف موردنظر از اعطای تسهیلات این تبصره، عبارت «تا پایان آذرماه» در بند «ط» تبصره ۳ لایحه بودجه، به عبارت «تا پایان شهریور ماه» کاهش یابد.

۷. همانند لوایح و قوانین بودجه سال‌های گذشته بند زیر به تبصره ۳

لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ اضافه شود:

«- شرکت‌های دولتی تحت هیچ عنوان مجاز نیستند بجز سهم مذکور در این تبصره، از نظام بانکی کشور تسهیلات تکلیفی دیگری دریافت کنند و پرداخت تسهیلات مصوب سال ۱۳۸۱ هم منوط به بازپرداخت اقساط تسهیلات قبلی سررسید شده آنها است.»

فهرست گزارش‌های منتشر شده در مورد لایحه بودجه ۱۳۸۱ کل کشور

ردیف	عنوان گزارش	شماره مسلسل
۱	بررسی کلی ساخت بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور	۶۳۱۰
۲	نظام درآمد - هزینه استانی در لایحه بودجه ۱۳۸۱	۶۳۱۵
۳	پیشنادهایی در مورد تبصره‌های ارجاع شده به کمیسیون‌های اقتصادی و اجتماعی (ویرایش اول)	۶۳۱۶
۴	چکیده‌ای از اطلاعات لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور	۶۳۱۱
۵	چشم انداز قیمت نفت خام، تولید و درآمد حاصل از صادرات نفت خام در سال‌های ۱۳۸۱	۶۳۲۰
۶	پیشنادهایی در مورد تبصره‌های ارجاع شده به کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی (ویرایش اول)	۶۳۲۲
۷	بخش مسکن و شهرسازی در برنامه سوم توسعه لایحه بودجه ۱۳۸۱	۶۳۲۵
۸	تصویری از ساماندهی و واگذاری شرکت‌های دولتی	۶۳۱۲
۹	همسنگی برخی از سیاست‌های لایحه بودجه ۱۳۸۱ با برنامه سوم توسعه	۶۳۲۶
۱۰	پیشنادهایی در مورد تبصره‌های ارجاع شده به کمیسیون آموزش و تحقیقات	۶۳۲۷
۱۱	مروری بر تبصره‌های بخش بهداشت و درمان در لایحه بودجه ۱۳۸۱	۶۳۲۸
۱۲	مالیات‌ها در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور	۶۳۲۹
۱۳	بخش حمل و نقل در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و همسنگی آن با برنامه سوم توسعه	۶۳۳۰
۱۴	تصویری از اعتبارات طرح‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی	۶۳۳۳
۱۵	ارز در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور	۶۳۳۴
۱۶	اشتغال در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور	۶۳۳۶
۱۷	بررسی تبصره‌های بخش مخابرات و صنایع و معادن در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	۶۳۳۷